

Vikande fördomar

"Enligt de föreställningar som utmärker rasmyten beskrivs negern ofta som föga bättre än ett vilt djur, intellektuellt och moraliskt underlägsen barnslig och oansvarig, oförmögen att behärska extremt starka sexuella och aggressiva tendenser." Satsen återfinnes i en nyligen utgiven skrift, där en grupp framstående amerikanska psykiatriker från sina speciella synpunkter diskuterar den pågående desegregationen i Sydstaternas skolor ("Psychiatric Aspects of School Segregation") Jan slår fast att dessa föreställningar är helt oriktiga, att några medfödda skillnader i berörda hänseenden efter all sannolikhet inte finns mellan vita och svarta och att ett led i desegregationsarbetet måste vara utbredning av insikt om dessa förhållanden.

Den amerikanska vetenskapen har på detta område utfört ett utomordentligt arbete under de senaste årtiondena. Ännu för ett trettital år sedan var det — för att stanna vid den viktigaste punkten — vanligt att hävda att negrerna var starkt intellektuellt underlägsna. Ett stående bevis var intelligensproven, som genomgående tydde på en låg nivå bland de svarta. Småningom blev man på det klara med att dessa prov gav besked endast om den kulturella miljön, inte om de medfödda anlagen, att de angav vad man kan kalla kulturbegåvningen, men inte naturbegåvningen. Denna sistnämnda begåvning kan visserligen inte mätas, men allt tyder på att raserna är jämställda, eller praktiskt taget jämställda. Detta framgår av att vid alla prov den kulturella miljön befinns vara avgörande: negrer och vita från samma miljö företer genomsnittligt ungefär samma förmåga, negrer och vita från skilda miljöer avspeglar denna miljöns standard. Så till exempel är intelligenskvoten bland negrer från välställda områden i Norden avsevärt högre än bland vita i de efterblivna delarna av Södern.

Amerikanska antropologer, sociologer och psykologer har gång efter annan avgivit samlade deklARATIONER i denna riktning och därmed sökt påverka uppfattningen; ett liknande arbete har utförts av internationella forskargrupper i Unescos regi. Ingen kan förneka, heter det i en auktoritativ framställning för ett år sedan, att "de amerikanska negerbarnens intellektuella pre-

stationer, särskilt i de segregerade skolorna, i genomsnitt är lägre än de vita barnens". Detta måste emellertid anses sammanhånga med "uppfostringsmöjligheterna i sin helhet" och alltså med "den sociala omgivningen". Även då olikheter konstateras är det obestridligt att vissa negerbarn företer högre intelligensprov än vissa vita barn. "Den ofrånkomliga slutsatsen är att varje uppdelning av vita barn och negerbarn som utgår från de två rasgruppernas genomsnittliga prestationer är vetenskapligt obefogad." — Samma resonemang tillämpas i fråga om skilda socialgrupper; den i Sverige kvardröjande föreställningen om högre naturbegåvning hos de "högre" klasserna är sedan länge övergiven.

Effekten av detta upplysningsarbete har varit betydande. Det till Chicagouniversitetet anknutna institutet för opinionsundersökningar har fastställt detta i en översikt av åsiktsutvecklingen 1942—1956 (se vidstående diagram). Den fråga som ställts vid olika tillfällen under denna tid är: "Tror ni att negrer i allmänhet är lika begåvade som vita — det vill säga: kan de lära saker lika bra om de får samma uppfostran och utbildning?" År 1942 svarade blott 40 procent vita amerikaner ja på den frågan; nu svarar nära 80 procent ja. Förändringen har varit störst i Södern, ehuru fördomarna där naturligtvis fortfarande är starkare än i norr.

Andra opinionsundersökningar som mera direkt gäller skolfrågan pekar i samma riktning. Enligt senaste uppgifter uttalar sig 63 procent för desegregation i skolorna, 31 procent mot. Även i de sjutton sydstaterna som det närmast gäller har segregationen, ehuru fortfarande förhärskande, förlorat mycket av sin styrka. I maj detta år sade sig 27 procent gilla högsta domstolens förbud mot segregation, medan 67 procent ogillade beslutet. Av intresse är att många förklarade sig skola ha en annan uppfattning om de bodde i Norden; nära hälften av alla som hade någon åsikt skulle, sade de, i så fall vara mot segregation. Rasfördomarna är, enligt en rad undersökningar, genomgående starkast bland de äldre och de minst bildade.

Att under en övergångstid desegregationen kan antas medföra reella nackdelar för den vita befolkningen är tyd-

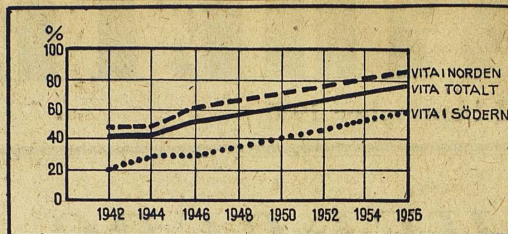

Diagram utvisande procenten jakande svar vid olika tidpunkter bland den vita befolkningen i USA i dess helhet, i enbart Norden och i enbart Södern på frågan: "Tror ni att negrer i allmänhet är lika begåvade som vita — det vill säga: kan de lära saker lika bra om de får samma uppfostran och utbildning?"

ligt; här gäller ungefär detsamma som för överklassungdomen då folkskolan blir botten-skola. Negerbarnen kommer genomsnittligt från mera fattiga och obildade familjer; de har därför lägre "kulturbegåvning" svårare att följa med. Att bevara segregationen är emeller-

tid att systematiskt bidra till bevarande av de skillnader mellan vita och svarta som beror på uppfostran och omgivning. Vad som fordras av de vita är en begränsad uppoffring på kort sikt för vinnande av likställighet och utjämning i framtiden.